

Addysg a hyfforddiant 2012/22

Read in English <https://consultations.sra.org.uk/sra/research-publications/education-training-2021-22/>

Cyhoeddwyd 1 Medi 2023

Rydym yn gosod y safonau sydd eu hangen i wneud yn siŵr bod y bobl rydyn ni'n eu caniatáu yn y proffesiwn yn gymwys. Mae hyn er mwyn sicrhau bod y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau cyfreithiol yn cael gwasanaeth o safon gan eu cyfreithwyr.

Mae pobl sy'n defnyddio gwasanaethau cyfreithiol eisiau gwybod eu bod yn gallu ymddiried ynddynt a bod ganddynt hyder ynddynt. Rydym yn gosod y safonau i sicrhau bod y rhai sy'n ymuno â'r proffesiwn yn gymwys.

Rydym ni am i bawb sy'n ymuno â'r proffesiwn gyrraedd yr un safonau proffesiynol uchel. Roedd mis Medi 2021 yn nodi cyflwyno un asesiad trylwyr, sef [yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr](https://sra.org.uk/). Mae hyn yn disodli'r llwybrau blaenorol at gymhwyso fel cyfreithiwr, gan roi hwb i hyder yn y proffesiwn ac annog mwy o hyblygrwydd a dewis o ran hyfforddiant. Bydd yr hyblygrwydd, sy'n cynnwys opsiynau 'ennill wrth ddysgu', hefyd yn helpu i annog proffesiwn amrywiol, gan ddenu'r mwyaf disglair a'r gorau o bob cymuned.

Mae'r siartiau isod yn rhoi manylion am ein gwaith o ran addysg a hyfforddiant ac yn tynnu sylw at batrymau a thueddiadau allweddol. Mae rhestr o'r termau ar gael ar waelod y dudalen hon.

Sylwch, mae ein blwyddyn fusnes yn rhedeg o 1 Tachwedd i 31 Hydref. Oni nodir yn wahanol, mae'r ffigurau hyn ym mis Hydref yn y flwyddyn olaf - hy, mae'r ffigurau ar gyfer 2021/22 ar 31 Hydref 2022.

[Open all](#) [#]

[Llwybrau derbyn](#)

[Ar hyn o bryd mae cyfreithwyr yn ymuno â'r proffesiwn drwy amrywiaeth o lwybrau](https://consultations.sra.org.uk/trainees/admission/admission-criteria/). Bydd y mwyafrif helaeth o gyfreithwyr yn ymuno â'r proffesiwn drwy gyflawni a phasio rhannau 1 a 2 o asesiad yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr. Mae trefniadau pontio (gweler isod) yn dal ar waith ar gyfer darpar gyfreithwyr sydd wedi dechrau eu llwybr i gael cymhwyster ar lwybr arall. Ac mae rhai eithriadau:

- Cyfreithwyr o'r Swistir, sy'n gwneud cais fel cyfreithiwr Ewropeaidd cofrestredig (REL).
- Ymgeisio fel cyfreithiwr sydd wedi'i dderbyn yn barod yng Ngogledd Iwerddon neu yn Iwerddon.

Trefniadau pontio

Gan fod cymhwyso i fod yn gyfreithiwr yn cymryd nifer o flynyddoedd, bydd rhai darpar gyfreithwyr wedi dechrau ar eu llwybr i gael cymhwyster cyn i'r Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr ddod i rym. Felly, byddant yn dilyn gwahanol lwybrau at gymhwyster. Sef:

- Dilyn gradd draddodiadol yn y gyfraith neu radd nad yw'n gysylltiedig â'r gyfraith a'r arholiad proffesiynol cyffredin, wedi'i ddilyn gan y cwrs ymarfer cyfreithiol (LPC) ac yna cyfnod o hyfforddiant cydnabyddedig (PRT).
- Cymhwyso fel cyfreithiwr dan y Cynllun Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig (QLTS).
- Gwneud cais fel REL (mae amodau'n berthnasol). Ar ôl i'r DU adael yr UE yn 2020, dim ond cyfreithwyr o'r Swistir sydd wedi gallu cymhwyso drwy'r llwybr hwn ers mis Ionawr 2021.

- Cymhwyso fel Swyddog Cyfreithiol Siartredig ac yna mynd ymlaen i wneud y cwrs ymarfer cyfreithiol.
- Ymgeisio fel clerc ynadon cynorthwyol (mae amodau'n berthnasol).
- Dull cyfatebol. Mae hyn yn caniatáu i unigolion gymhwyso drwy ddangos eu bod wedi bodloni ein gofynion ar gyfer cam hyfforddi penodol drwy ddangos bod ganddynt brofiad cyfatebol.

Ers mis Medi 2021, nid yw wedi bod yn bosibl dechrau llwybr at gymhwyso fel cyfreithiwr gan ddefnyddio un o'r llwybrau uchod.

Mae'r tabl isod yn dangos nifer yr unigolion a ymunodd â'r proffesiwn o bob llwybr rhwng 2014 a 2022. Mae nifer y cyfreithwyr newydd sy'n ymuno â'r proffesiwn wedi cynyddu'n raddol dros y saith mlynedd diwethaf a'r cyfartaledd yw oddeutu 6,750 y flwyddyn. Roedd nifer yr unigolion a ymunodd â'r proffesiwn dros 7,000 ar gyfer 2020/21 a 2021/22.

Roedd nifer yr RELs a dderbyniwyd i'r proffesiwn wedi gostwng yn 2021/22. Ar ôl i'r DU adael yr UE yn 2020, dim ond cyfreithwyr o'r Swistir sydd wedi gallu cymhwyso drwy'r llwybr hwn ers mis Ionawr 2021.

Mae'n ymddangos hefyd bod gostyngiad wedi bod yn nifer yr unigolion sy'n gymwys o Weriniaeth Iwerddon (ROI) a Gogledd Iwerddon. Fodd bynnag, bydd llawer o unigolion sy'n dymuno cymhwyso o'r awdurdodaethau hyn yn gwneud hynny drwy lwybr yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr.

Gan na chynhaliwyd yr asesiad cyntaf o'r Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr tan fis Awst 2022, roedd y rheini a dderbyniwyd drwy lwybr yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr rhwng 1 Tachwedd 2021 a diwedd mis Ebrill 2022 i gyd yn gyfreithwyr cymwysedig o awdurdodaethau eraill. Mae'r unigolion hyn yn gymwys drwy'r llwybr hwn oherwydd naill ai eithriad llawn o asesiadau'r Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr neu drwy sefyll yr Arholiad SQE1 a chael eithriad i'r Arholiad SQE2.

Mae nifer yr unigolion sy'n ymuno â'r proffesiwn drwy'r llwybr Gwella Ansawdd wedi dyblu bron yn 2021/22. Wrth i ni symud tuag at bob ymgeisydd sy'n sefyll yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr, dim ond hyn a hyn o amser sydd gan ymgeiswyr ar y llwybr TGAU i'w gwblhau. Mae'n debygol y bydd llawer o ymgeiswyr yn ystyried cymhwyso drwy'r llwybr hwn cyn y dyddiad cau.

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr	-	-	-	-	-	-	-	433
LPC yna PRT	5,303	5,501	5,513	5,575	5,742	5,474	5,723	5,196
QLTS	345	421	541	603	521	605	685	1,306
CILEX a chlerc yr ynadon cynorthwyol	204	240	251	323	343	324	352	240
Gweriniaeth Iwerddon	134	148	136	131	188	124	149	4
Gogledd Iwerddon	32	31	17	28	35	31	41	2
EQM (o 2014/15)	8	66	71	85	88	98	109	114
REL	32	29	53	34	76	60	100	-
QLTT	51	24	24	7	8	5	9	5
Arall	-	-	1	-	-	0	-	-

Cyfanswm 6,109 6,460 6,607 6,786 7,001 6,721 7,168 7,300

Sylwer:

- Roedd y Prawf Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig yn rhagflaenu ac yn cael ei ddileu'n raddol i raddau helaeth a'i ddisodli gan y System Rheoli Ansawdd. Mae nifer fach o unigolion yn dal i ymuno â'r proffesiwn drwy'r llwybr hwn.>
- Gall eraill olygu bod yr unigolyn wedi cael ei dderbyn drwy gais am esemptiad Morgenbesser (ar gyfer y rheini a oedd wedi cymhwyso'n rhannol o dan gymhwyster yr UE).
- Mae rhai o'r ffigurau hyn yn wahanol i'r hyn rydyn ni wedi'i adrodd mewn blynyddoedd blaenorol. Rydyn ni nawr yn casglu'r wybodaeth hon mewn ffordd newydd ac rydyn ni wedi adolygu data blaenorol. Mae'r dull newydd hwn yn rhoi mwy o eglurder ynghylch pa lwybr y mae ymgeisydd wedi'i ddilyn, gyda mwy o lwybrau wedi'u nodi yn y siart uchod. Rydym wedi cywiro unrhyw wallau data yn y gorffennol.

Derbyniadau Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr 2021/22

Yn ei flwyddyn gyntaf o'i gynnal, gwelsom 433 o unigolion yn ymuno â'r proffesiwn drwy'r Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr. Rydym yn disgwyl gweld nifer yr unigolion sy'n cymhwyso drwy lwybrau eraill yn gostwng yn y blynyddoedd i ddod, gan mai dyma fydd prif lwybr y proffesiwn.

Yn ystod gwanwyn 2023, fe wnaethom gyhoeddi adolygiad blwyddyn or Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr. [Roedd yn dangos bod gweithredu'r asesiad newydd yn gyffredinol](https://consultations.sra.org.uk/sra/news/press/2023-press-releases/sqe-annual-reports-2023/) [https://consultations.sra.org.uk/sra/news/press/2023-press-releases/sqe-annual-reports-2023/]., lle'r oedd 3,000 o ymgeiswyr wedi cymryd yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr ar draws 42 o wledydd, wedi mynd yn dda. Roedd yr adolygiad yn cynnwys adroddiadau gan ddarparwr asesu'r Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr, Kaplan, a chan Adolygydd Annibynnol yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr.

Sefydliadau sy'n ymgymryd â chyfnod o hyfforddiant cydnabyddedig

O dan lwybr yr LPC, rydym yn awdurdodi sefydliadau i ddarparu PRT, y rhan seiliedig ar waith o hyfforddiant cyfreithiwr. Mae oddeutu tri chwarter y rhain yn gwmnïau cyfreithiol, ac mae'r gweddill yn dimau cyfreithiol mewnol neu'n ganolfannau cyfraith. Byddwn yn dechrau gweld y niferoedd hyn yn gostwng wrth i lwybr yr LPC gael ei ddirwyn i ben, gan na fydd angen i ni awdurdodi'r sefydliadau hyn mwyach o dan lwybr yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr.

Mae'r nifer cynyddol o sefydliadau sydd wedi'u hawdurdodi i gynnal PRT rhwng 2014 a 2022 yn adlewyrchu'r galw cynyddol gan gwmnïau i ddatblygu talent a hyfforddi darpar gyfreithwyr yn eu busnesau eu hunain.

2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
4,881	5,163	5,497	5,746	5,877	6,219	6,339	6,473

[Prentisiaethau i gyfreithwyr](#)

Mae cymhwyso drwy brentisiaeth cyfreithiwr yn gyfle i ennill cyflog a dysgu wrth wneud y swydd, ac mae'n cael gwared ar gostau hyfforddiant a chost sefyll arholiadau. Mae'n annog pobl o bob math o gefndiroedd i ddod yn gyfreithwyr. Fe wnaethom ddatblygu'r brentisiaeth arloesi yn y gyfraith gyda chyflogwyr er mwyn sicrhau ei bod yn darparu'r hyfforddiant sydd ei angen arnynt.

Rydym yn falch o weld bod nifer y prentisiaethau i gyfreithwyr yn parhau i gynyddu, a mwy na dyblu yn 2021/22. Bydd yr holl brentisiaid yn cymhwyso drwy gymryd yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr (SQE).

Daw'r ffigurau isod o'r haf bob blwyddyn.

2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
30	107	170	242	222	584

Yn ystod ei flwyddyn gyntaf, cymerodd dros 100 o brentisiaid yr Arholiad Cymhwysio Cyfreithwyr ar draws tri eisteddiad asesu. Ar gyfartaledd, roedd cyfraddau pasio prentisiaid 26% yn uwch na'r gyfradd pasio gyffredinol.

Sylwch, oherwydd gwall data, ein bod wedi cam-adrodd nifer y prentisiaethau i gyfreithwyr yn 2021/22 fel 208. Mae'r ffigurau isod yn gywir.

Cymeriad ac addasrwydd

Rydyn ni'n asesu a yw ymgeiswyr sy'n ceisio cael eu derbyn fel cyfreithwyr yn addas i ymuno â'r proffesiwn drwy ein [prawf cymeriad ac addasrwydd](https://consultations.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/assessment-character-suitability-rules/1). Mae'r cwestiynau rydyn ni'n eu gofyn yn cynnwys y canlynol: A yw'r ymgeisydd wedi'i gael yn euog o unrhyw drosedd? A yw'n wynebu unrhyw gamau gorfodi gan reoleiddiwr arall? A yw erioed wedi'i ddatgan yn fethdalwr? Wrth wneud ein penderfyniadau, rydyn ni'n ystyried yr holl wybodaeth y mae ymgeiswyr yn ei rhoi i ni ac, os oes pryderon posibl ynghylch a ydynt yn addas, unrhyw dystiolaeth i ddangos eu bod wedi cymryd camau i wella eu cymeriad.

Unigolion na chafodd eu derbyn i'r proffesiwn 2014-2022

Bob blwyddyn, rydyn ni'n gwrthod llond llaw o ymgeiswyr. Yn gyffredinol, y rheswm am hyn yw bod yr ymgeisydd wedi methu â datgelu gwybodaeth bwysig sy'n ymwneud â'i gymeriad neu ei addasrwydd, neu ei fod wedi methu â bodloni ein gofynion. Mae'r nifer sy'n cael eu gwrthod bob blwyddyn yn gyfyngedig gan fod rhai pobl yn tynnu eu ceisiadau'n ôl pan na allant fodloni ein gofynion.

2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
2	5	4	3	3	7	2

Hawl i ymddangos mewn uwch lys

Mae cymhwyster hawl i ymddangos mewn uwch lys yn caniatáu i gyfreithwyr weithredu fel eiriolwr yn yr uwch lysoedd. Y rhain yw Llys y Goron, yr Uchel Lys, y Llys Apêl a'r Goruchaf Lys yng Nghymru a Lloegr. Mae nifer y cyfreithwyr rydyn ni'n eu rheoleiddio sydd â hawl i ymddangos mewn uwch lys i'w gweld isod.

Mae cynnydd graddol wedi bod yn nifer y cyfreithwyr sydd â chymhwyster hawl i ymddangos mewn uwch lys dros y saith mlynedd diwethaf. Mae'r cynnydd hwn yn deillio o gynnydd yn y rhai sydd â chymhwyster i ymddangos mewn achosion sifil, ond mae gostyngiad bach wedi bod yn y rheini sydd â hawliau ar gyfer achosion troseddol neu'r ddau.

Mae'r canrannau'n cynrychioli cyfran o nifer yr unigolion sydd â hawl i ymddangos mewn achosion sifil, achosion troseddol, neu'r ddau ar gyfer y flwyddyn a ddangosir ar y chwith.

	Sifil	Troseddol	Y ddau	Cyfanswm
2014/15	1,797 (27%)	3,363 (50%)	1,528 (23%)	6,688
2015/16	1,947 (29%)	3,305 (49%)	1,483 (22%)	6,735
2016/17	2,131	3,272	1,464	6,867

	(31%) (48%)	(21%)	
2017/18	2,279 3,200	1,437	6,916
	(33%) (46%)	(21%)	
2018/19	2,439 3,153	1,417	7,009
	(35%) (45%)	20%	
2019/20	2,533 3,160	1,444	7,137
	(35%) (44%)	(20%)	
2020/21	2,714 3,087	1,408	7,209
	(38%) (43%)	(20%)	
2021/22	2,804 3,017	1,388	7,209
	39% 42%	19%	

Addysg a hyfforddiant - geirfa

Sefydliad Siartredig y Gweithredwyr Cyfreithiol (CILEx)

Darparu hyfforddiant i fod yn weithredwr cyfreithiol.

Arholiad Proffesiynol Cyffredin (CPE)

Cwrs cyfraith ôl-raddedig a ddilynwyd gan raddedigion nad ydynt yn astudio'r gyfraith o dan llwybr yr LPC ac a oedd yn dymuno bod yn gyfreithiwr neu'n fargyfreithiwr yng Nghymru a Lloegr. Fe'i gelwir hefyd yn Ddiploma Graddedig yn y Gyfraith.

Dull cyfatebol (EQM)

Llwybr i gael eich derbyn fel cyfreithiwr o dan drefniadau pontio llwybr yr LPC sy'n caniatáu i unigolion ddangos eu bod wedi bodloni ein gofynion ar gyfer cam penodol o hyfforddiant drwy ddangos bod ganddynt brofiad cyfatebol.

Cwrs Ymarfer y Gyfraith (LPC)

Cwrs hyfforddiant galwedigaethol gorfodol a ddilynir fel arfer ychydig cyn y PRT o dan drefniadau pontio llwybr yr LPC. Mae'n cyfuno hyfforddiant academiaidd ac ymarferol, er mwyn paratoi myfyrwyr i weithio mewn cwmni cyfreithiol.

Cyfnod hyfforddiant cydnabyddedig (PRT)

Dysgu gorfodol yn seiliedig ar waith o dan llwybr pontio'r LPC, fel arfer mewn cwmni cyfreithiol, sy'n rhan o'r cam galwedigaethol yn y llwybr i gymhwyso fel cyfreithiwr.

Cynllun Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig (QLTS)

Roedd y cynllun yn cynnwys asesiadau y mae'n rhaid i bobl eu gwneud os oeddent eisoes wedi cymhwyso fel cyfreithiwr mewn awdurdodaeth arall ac yn dymuno cymhwyso fel cyfreithiwr yng Nghymru a Lloegr. Bydd bargyfreithwyr sy'n ymarfer yng Nghymru a Lloegr ac sy'n dymuno croesgymhwyso fel cyfreithiwr hefyd yn cymhwyso drwy'r llwybr hwn. Mae'r Cynllun Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig bellach wedi cael ei ddisodli gan yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr.

Prawf Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig (QLTT)

Roedd y prawf hwn yn cyflawni'r un rôl â'r Cynllun Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig. Cafodd ei ddisodli gan y Cynllun Trosglwyddo Cyfreithwyr Cymwysedig. Mae nifer fach o unigolion yn dal i ymuno â'r proffesiwn drwy'r llwybr hwn.

Arholiad Cymhwyso i Gyfreithwyr (SQE)

Un asesiad trylwyr a gyflwynwyd ym mis Medi 2021 y mae angen i bob darpar gyfreithiwr newydd ei wneud i gymhwyso fel cyfreithiwr. Mae wedi'i rannu'n ddwy ran, sef yr Arholiad SQE1 a'r Arholiad SQE2, ac mae'n asesu gwybodaeth gyfreithiol ymarferol a sgiliau cyfreithiol ymarferol.

Rhagor o wybodaeth

[Arholiad Cymhwyso i Gyfreithwyr](https://consultations.sra.org.uk/become-solicitor/sqe/) [<https://consultations.sra.org.uk/become-solicitor/sqe/>]

[Adroddiad Blynyddol Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr 2021/22](https://sqe.sra.org.uk/docs/default-source/pdfs/reports/sqe-annual-report-2022.pdf)
[<https://sqe.sra.org.uk/docs/default-source/pdfs/reports/sqe-annual-report-2022.pdf>]

[Adroddiad Blynyddol Adolygwr Annibynnol yr Arholiad Cymhwyso Cyfreithwyr 2021-22](https://consultations.sra.org.uk/sra/research-publications/sqe-independent-21-22/)
[<https://consultations.sra.org.uk/sra/research-publications/sqe-independent-21-22/>]

[Nifer y cyfreithwyr sy'n ymarfer sydd â'r Hawl i Ymddangos mewn Uwch Lys](https://consultations.sra.org.uk/sra/research-publications/regulated-community-statistics/data/higher_rights_of_audience/)
[https://consultations.sra.org.uk/sra/research-publications/regulated-community-statistics/data/higher_rights_of_audience/]

[Strategaeth gorfforaethol yr Awdurdod Rheoleiddio Cyfreithwyr 2020 i 2023](https://consultations.sra.org.uk/sra/corporate-strategy/)
[<https://consultations.sra.org.uk/sra/corporate-strategy/>]